משנה · אחרונים · רש״ש · סדר זרעים

רש״ש על משנה כלאים

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

רש״ש על משנה כלאים

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/רשש-על-משנה-כלאים/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ו 4
משנה ח 4
פרק ב 4
משנה א 4
משנה ב 5
משנה ג 5
משנה ה 5
משנה ז 5
משנה ט 5
משנה יא 6
פרק ג 6
משנה א 6
משנה ב 6
משנה ד 7
פרק ד 7
משנה א 7
משנה ב 7
משנה ג 7
משנה ד 7
משנה ז 8
פרק ה 8
משנה א 8
משנה ב 8
משנה ג 9
פרק ו 9
משנה א 9
משנה ג 9
משנה ו 10
משנה ט 10
פרק ז 10
משנה א 10
משנה ב 11
משנה ה 11
משנה ו 11
משנה ז 11
פרק ח 12
משנה א 12
משנה ו 12
פרק ט 12
משנה ג 12
משנה ז 13

פרק א

משנה א

בתוי"ט ד"ה כלאים ירושלמי כתיב כו' פירש בבגדים לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו. נראה דגמרתינו לא ס"ל כן. דביבמות (דף ד' ב') אמרינן דצו"פ מיותר ע"ש ובתד"ה אבל:

משנה ב

בתוי"ט ד"ה והרמוצה כו' ובבבלי לא קיימא הך מילתא דאמרי' בפ' הנודר מה"מ כו' איתיביה כו' רנ"א דלעת מצרית כלאים עם הרמוצה. ק"ל מדוע לא פריך ממתניתין דלפנינו:

משנה ו

העזים והצבאים כו' אע"פ שדומין זה לזה כו'. מכאן נ"ל ראיה לפירש"י בחולין (נ"ט ב) דצבי שבדברי חז"ל הוא שטיינבו"ק ולא כתוס' שם שהוא מה שאנו קורין צבי היר"ש בל"א דהלא הוא חלוק הרבה מעז:

משנה ח

ברע"ב ד"ה קדה כו' תרגום קדה קציעה [**כ"ה בפי' הרמב"ם**]. ולכאורה קשה למאי נצרך להביא מהתרגום ומקרא דתהלים הלא בפרשת שמן המשחה גופה כתיב בראשה ואתה קח לך בשמים ראש וחשיב ג"כ קדה. ואולי משום די"ל דבשמים ראש לא קאי עלה אלא שאמר הכתוב דיקח ג"כ קדה בהדי הבשמים דומיא דשמן זית דכתיב בתרה:

בתוי"ט ד"ה חצוב כתב הר"ב בו תיחם יהושע את הארץ. גמ' פרק אין צדין במסכת ביצה כ"ה. לא דק כי הוא בב"ב (נ"ו) ול' הר"ש אטעיה במחכ"ת:

פרק ב

משנה א

רש"א ל"א אלא ממין אחד כו'. נ"ל דר"ש לטעמיה בפרק ב' דערלה מ"י ע"ש:

שם בתוי"ט ד"ה ימעט. ירושלמי כיצד ימעט או יוסיף על סאה כו' לא כן כו' תמן כו' לבטל איסור תורה והכא כו' מפני מראית העין. ופי' הרא"ש ושנ"א דמדאורייתא חד בתרי בטיל. וק"ל דהא תרומה ג"כ מה"ת בטלה ברובה ותנן ספ"ה דתרומות דאם נפלה לפחות ממאה ואח"כ נפלו שם חולין אם מזיד אסור. וצ"ל איסור תורה דנקיט ל"ד. ועיקר החילוק הוא דכאן יותר קיל דאינו אסור אלא מפני מ"ע. גם י"ל דכאן מה"ת אפי' רובא ל"צ כיון דלא ערב בכוונה לזורעם יחד כמ"ש הרא"ש:

משנה ב

ברע"ב ד"ה אחד מעשרים וארבע כו' ושיעור המקום כו' אין זורעין בו מזרעוני גינה כו' לפי שהן דקין [**כ"ה בר"ש**]. ולענ"ד הנל"פ לפי שהן מתעבין ומתרחבין ומתפשטין תחת הקרקע כמו צנון ולפת. לכן דרך לזורען נפרדין זה מזה כדי לתת מקום לכאו"א שיתפשט: **ברע"ב שם בסופו**. הלכך אם נתערב בסאה תבואה כביצה כו' ימעט. ובד"ה כשם כגון ז"פ שנתערב בסאה חטין כו' [וכ"ה בר"ש]. ול"ד במחכתה"ג דהל"ל בסאה פחות רובע דאינו אסור אלא מכ"ד מלבר כמו שהביא בריש הפרק בשם הירושלמי (ועי' בשנ"א שהביאו בשלימות והר"ש קצרו) וכן הרמב"ם ברה"פ כ' כערך א' אל כ"ג. וכאן וכן בחבורו לא דייק:

משנה ג

ברע"ב ד"ה עד שתתליע. כו' ג' ימים [וכ"כ הר"ש בשם הירושלמי]. מכאן נראה דאף דפליגי תנאי בזמן קליטת אילן (שביעית פ"ב מ"ו) וכן בשתילת שבולת כדמוכח בפסחים (נ"ה) מ"מ בקליטת זרעים לכ"ע שיעורה בג' ימים (סי' לדבר זרע אדם בשבת בפ' ר"ע) וכפסק התה"ד הביאו הש"ך יו"ד סי' רצ"ג אף דראייתו צ"ע כמש"כ הנקה"כ שם דינו אמת ונכון:

משנה ה

[**בתוי"ט בסוף ד"ה אין מחייבין אותו**. ז"ש התוס' משמע שאין איסור בהנאתו. נ"ב עי' ברש"א שם. והשעה"מ הגיה שצ"ל "בהנחתו" וכבר קדמו בזה מוהר"א גאליפאפו בס' ידי אליהו תיקון קכ"א. וע"ש שכתב הלשון "ותמהתי על הרב בתוי"ט שהעתיק דברי התוס' במשנה דתלתן שהעלה מיני צמחים. ולא הרגיש במלת אסור הנאתו שכ' התוס' עכ"ל. ובמח"כ נעלם מנגד עיניו סוף הדבור כאן בתוי"ט שהרגיש והרגיש בזה. ועתה ראיתי בס"ס בנין אריאל שהגיה ג"כ שצ"ל בהנחתו. ולא ידע שקדמוהו בזה. - מהגרמ"ש]:

משנה ז

רש"א אחד ז"פ וא' כל המינין. רמב"ם פירש כוונתו לאיסור. ולפי הירושלמי שהביא הר"ש הוא להתיר. ועי' במפרש רא"פ:

משנה ט

שלש ל"י חרדל מפני כו' כשדה חרדל. ועי' פירוש הר"ש. וכה"ג כתב לקמן ברפ"ג. והא דתנן יזרק ביזרק ו"ט הנ"מ בשדה גדולה כו' וכ"כ בפי' הרמב"ם שם במ"ג. וק"ל משם במ"ד ומ"ז דמשמע דכל שזורע טפי דמחזי כשדה בפ"ע עדיף וכ"מ בפירוש הר"ש שם מ"ג וכן בפירש"י בשבת שהביא התוי"ט בד"ה עשר:

שם בתוי"ט ד"ה קרחת כו' ובתוספתא וכמה רובע עשר אמות ומחצה על עשר אמות ומחצה מרובעת כו'. בר"ש תניא בתוספתא כו' יו"ד אמות ומחצה מרובעות ובתוי"ט הועתק בטעות:

משנה יא

חוץ מדלעת יונית. הירושלמי שהביאו הר"ש ושנ"א ה"ד נאמרו בדלעת יונית כו'. בארתי בחדושי לס' נת"ע ע"ש:

פרק ג

משנה א

בתוי"ט ד"ה ר"י אומר ששה. בירושלמי מפרש טעמא דר"י כו'. זרע זרעה זרעיה זרועיה [וכ"ה בר"ש]. והוסיף התוי"ט וכתיב תוציא צמחה דתוציא חד וצמחה חד וקשה דכמו דדריש זרע זרעה נדרוש נמי צמח צמחה. וכמו דדריש תוציא חד נדרוש נמי תצמיח חד (ולפי דרכי המליצה באמת תצמיח מיותר. דהיה די בתיבת תוציא לשמש לשתיהן ר"ל לארץ ולגנה) וכן בגמרתינו דרשינן תצמיח אליבא דת"ק (בפ' ר"ע) אשר ע"כ נראה דלהירושלמי לא דרשינן לא תוציא ולא תצמיח רק הכל מן צמחה וזרועיה לת"ק דרשינן צמח צמחה תרי. זרע זרעה זרועיה ג'. ולר"י דרשינן ג"כ זרעיה זרועיה:

בפירוש הרמב"ם [מובא בתוי"ט] בדברי ר"י. ותמצא המרחק כו' שהם משתנים מצלעות כו'. ר"ל דהמרחק בין המסומנים אינו כפי אורך הצלע המעוין שהוא 5/4.1. אלא כפי אורח קו הישר אשר תמשך בינם על זוית נצבת ואם תרצה לידע אותו תחלק השטח שבינם שהוא ג' טפחים על צלע המעוין שהוא 5/9. ויצא 3/2.1. והוא שיעור המרחק האמיתי. וכמבואר כ"ז ליודע בחכמת המשולשים. והוא משתנה בפחות משיעור צלע המעוין. והתוי"ט במחכ"ת שגה בזה. וכן בפי"ב דאהלות מ"ז כמש"כ שם. גם מה שהקשה לשטת הרמב"ם למה ל"פ ר"י ברישא לק"מ משום דאם יזרע ששה לא יכיל מקום הזרוע רק ח"י טפחים. ובחמשה הוא כ"ד:

משנה ב

אפונים הגמלונים. לפי' הרמב"ם דהשופין היינו חלקים. נל"פ דאותן שאינן חלקים נקראים גמלונים. לפי דגמל א"ל חטוטרת ואין גבו חלק:

משנה ד

בתוי"ט ד"ה וחכ"א כתב הר"ב לפי שאין שתי שורות של קישואים סמוכות. כ"כ הרמב"ם. ולפ"ז רישא או או קתני ש"ש של קשואים או ש"ש של דלועים והתוי"ט נדחק בזה. ואולי לא ישר בעיניו לפרש כן דיהיה חסר במשנה מאי מותר:

ואם הגדילה יעקר מלפניה. לפי הלשון משמע דקאי על התבואה שיעקרנה מלפני הדלעת. ולא כן פי' הרמב"ם:

פרק ד

משנה א

היה שם ט"ז אמה נותנין לה עבודתה וזורע את המותר. מבואר שיוכל לזרוע כל הח' אמות וכ"ה להדיא בפי' הרמב"ם ולשון הט"ז סי' רצ"ו סקי"ד מגומגם בזה שכתב ואח"כ צריך שירחיק ממקום שכלים ד"א האלו כו' ע"ש:

משנה ב

אם אין שם י"ב אמה ל"י זרע לשם. ק"ל מדוע לא יוכל אם יחפוץ לזרוע סמוך לגדר בהרחקת ח"א מהכרם. ואפילו אם הגדר אינו שלו הלא סגי בהרחק ג"ט ממנו כדאיתא בר"פ לא יחפור:

בתוי"ט ד"ה מחול הכרם כו' וה"נ אם אינו אלא מצ"א מפורש בירושלמי הביאו בשנ"א:

משנה ג

ברע"ב ד"ה אין זה כו' ואפי' אין שם אלא ששה אמות כו' [**כ"ה בר"ש**]. ק"ל דהא בקרחת לא פליג וא"כ גם הוא א"ל סברת פחות מד"א חוץ לעה"כ בטיל ליה לגבי הכרם. ול"פ אלא בסברת ד"א דלהדי גדר. וא"כ הכי הל"ל דאפילו אין שם אלא ח"א כו'. וכן לשון א"ז אלא גדר הכרם משמע דעכ"פ חלוק הוא משאר צדדי הכרם ולענין מה. ע"כ לענין ביטול לכרם בבציר מד' אמות. ולדידיה איכא ג'. קרחת. מחול. וגדר. שוב ראיתי בפי' הרא"ש דברים מסכימים לדעתי. ומה שהביא התוי"ט בשם הרמב"ם בחבורו ד"א ומחצה. ע"כ דמיירי היכא דאין לו דין גדר ושם א"ש:

משנה ד

עד עשרה אמות ה"ה כפתח. הן בכאן הוי עשרה כלמטה ועד בכלל לקולא. כמבואר בעירובין בכ"מ דעשר הוה כפתח. והר"ש ל"ד במש"כ בד"ה נפרצו. פחותות מעשרה. וצ"ע בחולין (נ"ה):

שם בתורע"א אות ט"ו כדמוכח בשלהי פ"ק דערובין כו' הר"ש. ותמיהני מאד כו' וצלע"ג. ול"נ דהר"ש מפ' דרבא לא בא לומר רק דאתיא נמי כרשב"ג אבל כרבנן ודאי אתיא וכסברת אביי דבכ"ד אמרי' דא"מ חשוב בפחות מד'. סוכה (יו"ד) ושם (י"ד) מ"ס כיון דליתנהו שיעור מקום ל"ג. וכן רבא גופיה אמר ללישנא דסתמא דגמרא בעירובין (כ"ה) בתרי דיני כיון דלא הוי מקום ד' לא חשיב. וכן בר"פ חלון וכן סתמא דמתניתין לעיל פ"ב מ"ח. וכן בתוספתא רפ"ג. ועיין בר"ן סוכה פ"א על הא דאמרי' עושה טפח שוחק. וברש"י סוטה (מ"ד) ד"ה ובה"א. ונכון בס"ד:

משנה ז

גבוה מעשרה טפחים. עתוי"ט שנדחק. ול"נ דהמ"ם איננו פה לשמוש יתרון אלא במקום מן ושיעורו דאם היה הגדר גבוה מן יו"ד ומעלה [ועי' משכ"ת בריש עירובין]:

פרק ה

משנה א

עי' בשנ"א ביאור המשנה עפ"י הירושלמי. אולם ק"ל כיון דחשיב בתוך הבית סאה ד"א דעה"כ מהיוצא זנב וגם מאותו שכנגד היוצא ז' שאנו רואין כאלו גפן נטוע שם. א"כ נחשוב נמי עבה"כ שצריך ליתן מהלאה להשורות ולחוץ ויהיה לכל רוח הרוחב ד"א על י"ו ולכל רוח האורך ד"א על ל"ב:

בתוי"ט ד"ה ונטועות כהלכתן. כתב הר"ב ולא פחות מד"א כו'. ואליבא דר"ש במתניתין דלקמן כו' ובסה"ד ולענין קושייתינו כו' . ודבריו תמוהים דהא לפי פירושו דהאי ורואין כו' הוא סיום דברי חכמים לתת טעם לדבריהם. א"כ אף לדבריהם בעינן הכא ללקט ב' כנגד ב' וא' יוצא זנב בהרחקת ד"א ביניהם וז"פ:

משנה ב

בתוי"ט שם במה שכתב הרמב"ם בפירושו וענין רואין כו' שהוא מותר להדלותן כו'. הבין בדבריו דפלוגתייהו הוא אפי' בב' שורות לבד ורבנן ס"ל דנטעי נמי בכה"ג והוי כרם והאי ורואין כו' הוא ענין בפ"ע לומר שמותר להדלותן כו' וכן הבינו הכ"מ. ואנכי תמה כיון שאנו רואין אותן כאלו אינן עד שמותר להדלותן כו' איך מצטרפין לרבנן להיות כרם להרחקת ד"א. אלא נראה דהאי ורואין לכ"ע סיומא דחכמים לטעם דבריהם (ופלוגתייהו דוקא מג' שורות ומעלה) רק שהירושלמי דייק לישנא דכאלו אינן דמשמעו נחשבין כתלושין ואפי' להקל דהיינו להדלותן. ולאפוקי מהרשב"ם בב"ב (פ"ג) דחומרא היא גבי כלאים:

משנה ג

בשנ"א ול"ד עד סופה אלא אף עד שלא נשאר ג' גפנים. צ"ע דהא מיירי שיש ב' שורות מכאן וב' שורות מכאן כדמייתי לקמן בשם הירושלמי וא"כ אפילו אם לא ישארו רק ב' גפנים נגד ב' גפנים יהיה ב' שורות של ד' ד' גפנים בלתי הפסקת החריץ. ואולי יכוון לשלול גם את זה באמרו עד שלא נשאר ג' כו' ואף דבכה"ג ישארו ד' כו' יש בכלל מאתים מנה:

שם במ"ז נדחק לאוקמי הא דתנור שהסיקו בקשין של כה"כ (**לר' אושעי'**) **בקשין של תלתן**. ולכאורה של תלתן עץ קרי להו בתרומות ומדוע לא מוקי לה בהביאה דגן דאף לר"א ידלק הכל:

פרק ו

משנה א

בתוי"ט ד"ה וב"ה אומרים כו' ומה שהקשה הר"ש דאמאי לא תני לה בעדיות גבי קולי ב"ש כו' תירץ הכ"מ כו'. והתוס' הקשו דא"כ ה"ל לפסוק כריב"נ דסתמא דעדיות כוותיה. ול"נ דל"א אלא הלכה כפלוני הואיל ותנן בבחירתא כוותיה. אבל מדלא תנן לא מצינו. והכא גם ראב"י דמשנתו קו"נ סובר כת"ק במשנה הסמוכה. גם לפי מש"כ בשנ"א דב"ש לשיטתייהו דבלא עריס הוה כרם בשורה א' (ואף שפי' כן אולי רק לשטתו בדברי ב"ה שהוא כפי' הראב"ד מ"מ אנן נאמר כן גם לפי' הרמב"ם) וא"ל כי אתשל לענין נטיעת שורה אחת בלא עריס אתשל. ועיין בעדיות פ"ה מ"ב ובתוי"ט שם בד"ה הזורע. אמנם ק"ל ע"ד השנ"א לפי מה שהביא מקודם מהירושלמי דמיירי גם בעריס עקום. דבזה אף לב"ש אינו כרם בלא עריס. והנה לשטתו דב"ש מחמרי בכאן א"ל בכדי שלא תחלוק בין מכוון לעקום. וע"ד שפי' התוי"ט ושנ"א לעיל פ"ה מ"ה על הא דמקדש מ"ה גפנים בנטיעה ה' על ה' אבל לפי' הרמב"ם דב"ש לקולא מא"ל:

משנה ג

אם הביא לא קדש. מלשון הרמב"ם בחבורו פ"ו הי"ג הביאו התוי"ט במשנה דלקמן שכתב גבי ואם הלך החדש שאסור לקיימו או להחזיר השריגים. משמע דלא הלך מותר לקיימו וצ"ע:

משנה ו

בתוי"ט ד"ה ועוד כו' לשון הרמב"ם ושיעור טפח כו' או שש באצבע אשר תחת הגודל. ובמנחות (מ"א ב') אר"פ טפח דאורייתא ד' בגודל שית בקטנה חמש בתילתא. וע"כ ט"ס הוא ברמב"ם והתוי"ט לא הרגיש:

משנה ט

ברע"ב ד"ה מטוטלת כו' והכא מיירי כגון שגדלו זמורות העריס יותר מעבודתו וכ"ה בר"ש. צ"ע דאפי' בתוך עבודתו דהיינו ד' אמות נ"פ לאסור בהנאה:

פרק ז

משנה א

ברע"ב ד"ה אפילו הבריכה בדלעת. ומשום זרעים בדלעת לא מיתסר שהדלעת יבשה [כ"ה בר"ש]. וכ"ע התוי"ט והלל"פ כן משום הברכת הגפן עצמו. ול"נ מהא דמתיר באם יש עפר על גבי שלשה טפחים וכן מן הצד ומשמע דאפילו אין ששה טפחים מהיוצא מההברכה למעלה מן הארץ (וזה דלא כנראה מהתוספות בב"ב (י"ט) בד"ה המבריך וכפי מה שביאר מהר"ם שם דבריהם ע"ש) מוכח דלא חשיב השרשתה במקום ההברכה כיון דלא נפסק מעקר הראשון ועקר יניקתה משם עיין בפ"ק דערלה מ"ה. ואין סתירה לזה מסוף משנתינו דהתם דוקא בשאין הראשון נראה כמ"ש הר"ש שם בשם הירושלמי וע"ש בלשון הרע"ב. וכן במשנה דלקמן מיירי שהבריך כל הזמורה ואינה נראית למעלה מהארץ בין עקר האילן למקום ההברכה והכא מיירי שכפיפתה מעקר האילן למקום ההברכה נראית למעלה מהארץ ונראה לכל שהוא אילן אחד ויונקים מעקר האילן. וממש"כ תראה שלשון השו"ע רצ"ו סעיף ס"ד והוא מלשון הרמב"ם אינו מכוון לדעתי:

שם ברע"ב ד"ה בסלון כו' ובסלון של חרס כו' [והוא מהירושלמי]. מזה ראיה לשטת רש"י בגיטין (ז' ב') ודלא כר"ת בתוס' שם. אבל סיום הירושלמי אבל בשל אבר א"צ. ק"ק דמאי אירי' אבר אפילו של עץ לישרייי' וכ"מ נמי מדלא אסרי' אלא גפן ובאילן אחר מותר ש"מ דאין השרשים בוקעים בשל עץ. והש"ך בסי' רצ"ה ס"ק ד' הביא בשם הטור דגורס עץ תחת חרס. אבל בבד"ה שם משמע דהי' הגי' לפניו בטור ג"כ חרס. וכ"נ ממה שהביא הטור הא דבשאר אילנות מותר וכנ"ל. ואין סברא לחלק בין תלוש למחובר:

משנה ב

רמ"א אף צ"ג אסור כו'. הרמב"ם פי' דאסור בכרם. ומלשון הרא"ש שכתב והאילן דומה לגפן משמע דמפרש שאסור לזרוע אצלו דומיא דגפן שיבשה. והרע"ב במחכ"ת ערבב ב' הפירושים יחד:

שם ראב"צ אומר משמו. ק"ל דהוא היה בדור ר"ג עיין פסחים (מ"ט) ואיך יאמר משמיה דר"מ שהיה תלמיד ר"ע תלמיד ר"א ור' יהושע שהיו בימי ר"ג:

משנה ה

בתורע"א (אות כ"ג) הקשה על מש"כ התוס' ריש ב"ב ועוד אי קנס הוא במזיד דוקא ה"ל להתחייב (וכ"כ בב"ק ק' ב') דהא בב"ק שם אוקימנא להך ברייתא כר"מ והוא קניס שוגג אטו מזיד בדרבנן כו'. ול"נ דהתוס' לאו בדוקא נקטי מזיד אלא דר"ל דוקא דעביד בידים לאפוקי הכא תני נפרצה דמשמע מאליה. ובזה אפילו לר"מ מותר עי' זבחים (ע"ד) תד"ה ונפלה. ועל מה שלא גדר לחודיה ודאי אין לקנסו דלא שייך בזה שלא יהא כאו"א הולך כו'. ומה שהקשה מתניתין דהכא על מתניתין דהמטמא שוגג פטור ג"כ לק"מ די"ל דמשנתינו איירי במזיד:

משנה ו

ברע"ב ד"ה קוצרו אפי' במועד כו'. מפני מראית עין כו' שלא יהא נראה כמקיים כלאים כן פי' הרא"ש. הא דלא פי' דמקיים באמת. מפני דאנוס הוא מחמת איסור מלאכה בחוה"מ. והמ"ע שכ' נראה דהרואים יסברו שחזרה לו קודם מועד או שלא נאנסה מידו מעולם. אבל לפ"ז הל"ל שיחשדוהו שזרע בעצמו הכלאים. אך מש"כ אע"פ שאינו דבר האבד שאין אוסר דבר שאינו שלו. תמוה דאף אם היה אדם אוסר דשא"ש לא הוה דבר האבד כיון שכבר נאסר. ודע שהיה נ"ל דאף לת"ק דמשנה דלעיל אנס אינו אוסר. דע"כ לא אסר אלא במסכך גפנו דהגפן מיהא שלו. וכן הזורע את כרמו בשביעית. דהקרקע לא יצאה מרשותו אפי' בשביעית עי' נדרים (מ"ב) אבל בזורע כרם של חבירו כיון שאין לו כלום בש"ח לכ"ע אינו אוסר. אבל בטלה דעתי נגד דעת התוס' ביבמות (פ"ג) ובמנחות (ט"ו ב') דמוכח להדיא דס"ל דלת"ק בכל גווני אוסר. וכן בירושלמי הביאו הר"ש דמסכך גפנו של חבירו ע"ג תבואתו ש"ח קידש לת"ק:

משנה ז

בתוי"ט בסוה"ד יגדור מיד. ומשמע (ר"ל מהתוספתא) דסיכוך גפנים עה"ת חמיר כו' והניח בצ"ע. ולי דבריו תמוהים. כי גם במתניתין לעיל מ"ג איתא דתחת הגפן מקדש. וכאן מבואר דתבואה נוטה תחת הגפן אינו מקדש ולפ"ז כל מה שהאריך אך למותר.

דלהכי ברוח שעלעלה הגפנים ע"ג תבואה יגדור ולא סגי בחזרה דכיון דחמיר דמקדש חיישינן שמא יעלעל עוד הפעם ויאסר אם לא יחזיר. משא"כ בסיפא דאינו מקדש לכן די בחזרה ולא גזרינן כיון דאינו אסור אף אם תהיה נטויה:

פרק ח

משנה א

ברע"ב ד"ה כלאי בהמה כו' ובירושלמי רצו להוכיח שאסור לרכוב ע"ג פרדה מק"ו כו' [**כ"ה בר"ש**]. וע' ברא"ש הן לשיטת הרמב"ם דטמאה בטמאה אינו אסור אלא מדרבנן ולפי מאי דקי"ל כר"א בנדה (ז' ב') דרבנן מדאורייתא ל"ע ק"ו וכן דרבנן מדרבנן בפ"ג דידים מ"ב אין כאן ק"ו. וגם נ"פ דהק"ו אינו רק אליבא למ"ד חוששין לזרע האב:

משנה ו

בתוי"ט ד"ה כלב. כתב הר"ב נ"מ שכותב כל חיה כו'. בתוספתא פ' בתרא והביאה הר"ש כו' ולמאי דמתניתין שנאה לעיל ואדני השדה חיה ה"ל לפרש לעיל כו'. ול"ד במחכ"ת דשם פשוט דאתי לאפוקי מדר"י שאחריו דאמר דמטמאות באהל כאדם:

פרק ט

משנה ג

ברע"ב ד"ה ר"א אוסר. מטפחות ידים לפי שפעמים מחמם בה ידיו. ובפכ"ד מכלים מי"ג איתא דטמאה מדרס ופי' שם מפני שפעמים נותנה עה"כ וישן עליה והוא מהירושלמי דהכא. ואולי כיון דלהציע תחתיו מותר מדאורייתא לא הוי ר"א אוסר מפני חששא זו: **שם בתור"ע אות ל"ט** [**עי' ברע"ב ובר"ש בשם הירושלמי וברא"ש**] **ותמיה לי דאף כו' ואינו דרך מלבוש מ"מ כו' ליתסר כמו מרדעת על כתפו להוציא עליה זבל ע"ש**. ול"נ דלאצולי בגדיו מטינוף לא חשיבא הנאת כלאים וכ"ה בירו' ריו"ח יהיב מפה (פי' של כלאים) על מנוי ואינו אסור משום כלאים. ומשני דלא ינבלון מאניה דאינו אסור רק הנאת הגוף עצמו ומרדעת על כתפו הוה הנאת הגוף דמגנת על כתפו שלא ירגיש קושי הקופה או שלא יתלכלך כתפו מן הזבל והוא דומיא דמפני החמה כו'. וכן הש"ך בסי' ש"א ס"ק ח' ל"ד במחכ"ת שכ' במרדעת שלא ילכלך בגדיו והעט"ז שהביא שם דק שפיר שכ' שלא ילכלך בזבל:

משנה ז

בתוי"ט ד"ה ומנעל של זרד פי' הר"ב מחופים מבפנים בלבדים כו' ולא ידענו טעמא מאי דא"ח כו' ול"נ פשוט משום דלבדין אינן אסורים משום כלאים אלא מדרבנן כדלקמן מ"ט בהרע"ב לכן א"ח לספיקן וכ' עוד והר"ש מפרש בהפך כו' וגם לזה צריך טעם ול"נ משום דא"ח רק בבגד צמר שמא שם בו פשתן אבל לא בהפך וגם מלשון הר"ש משמע דנותנין בו פשתן כמו שהוא בלתי טוי ואולי אף לא מנופץ וא"ש בפשיטות דלא הוי שעוע ולא טוי דאין בו משום כלאים ובסה"ד בבאור דברי הרמב"ם נראה שמפרש דעקב הוא תחתית הרגל וז"א אלא הוא אחורי הרגל לצד מטה כדמוכח בכ"ד בש"ס: